

Criteria voor maatschappelijk verantwoord inkopen

Dit document bevat de door u geselecteerde criteria uit de MVI-criteriatool (www.mvicriteria.nl), onderverdeeld naar productgroep en type criterium (selectiecriteria, eisen, gunningscriteria, suggesties en contractbepalingen). Deze kunt u overnemen in uw aanbestedingsdocumenten. Let op! Neem de criteria niet letterlijk over. Lees ze door en pas aan waar nodig. Sommige criteria moeten nog nader gespecificeerd worden op de plekken met een [X], bijvoorbeeld de puntentoekenning van gunningscriteria. Ook heeft u mogelijk suggesties toegevoegd. Suggesties zijn nog geen volwaardige criteria. Het document begint met een tabel met het unieke nummer van elk criterium, welke te gebruiken zijn voor uw eigen referentie en ingevuld kunnen worden in de invulvelden van uw aanbestedingssysteem. Het invullen van dit nummer in het aanbestedingssysteem draagt bij aan analyse van het gebruik van deze criteria.

Minimumeisen

In de MVI-criteriatool zijn veel MVI-criteria als minimeis opgenomen. Een minimeis kan in een aanbesteding worden toegepast als technische specificatie (conform artikel 2:75 e.v. Aanbestedingswet) of – als de minimeis betrekking heeft op voorwaarden waaronder de overheidsopdracht wordt uitgevoerd – als bijzondere voorwaarde (conform artikel 2:80 Aanbestedingswet). Voor een nadere toelichting over technische specificaties [zie Verwijzing naar technische specificaties | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#) en bijzondere voorwaarden zie [Specificeren | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#).

Deze tabel toont het unieke nummer van elk criterium in dit document, welke te gebruiken zijn voor uw eigen referentie en ingevuld kunnen worden in de invulvelden van uw aanbestedingssysteem. Het invullen van dit nummer in het aanbestedingssysteem draagt bij aan analyse van het gebruik van deze criteria.

Eisen, gunningscriteria en suggesties

Bedrijfskleding

Code	Criterium	Onderwerp	Ambitieniveau
013.002	Limietwaarden voor schadelijke stoffen volgens OEKO-TEX worden eindproduct niet overschreden	Aanwezige stoffen in	1
013.013	Voertuigen voor vervoer goederen en dienstverleners voldoen ten minste aan emissieklasse 6	Vervoer	1
013.015	Secundaire/tertiaire verpakking van gerecycled materiaal	Verpakkingen	1
013.021	Eisen met betrekking tot Internationale Sociale Voorwaarden (ISV, ketenverantwoordelijkheid)	Internationale Sociale Voorwaarden (ISV)	1

1. Eisen, gunningscriteria en suggesties

0.1. Aanwezige stoffen in eindproduct

0.1.1. Bedrijfskleding / Limietwaarden voor schadelijke stoffen volgens OEKO-TEX worden niet overschreden

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criterium type:** Eis
- **Criterium code:** 013.002
- **Onderwerp:** Aanwezige stoffen in eindproduct

De hoeveelheden schadelijke stoffen in de te leveren bedrijfskleding overschrijden niet de limietwaarden zoals opgenomen in de [OEKO-TEX Standard 100](#) in geval van bedrijfskleding uit textiel of de [OEKO-TEX Leather Standard](#) in geval van bedrijfskleding uit leer.

Toelichting voor de inkopende organisatie

De instelling die de limietwaarden heeft bepaald scherpt sommige van deze waarden jaarlijks aan. Het certificaat van OEKO-TEX Standard wordt toegekend voor een periode van 12 maanden, ongeacht de wijzigingen die tussentijds in de limietwaarden optreden.

Een inkopende organisatie dient gelijkwaardige keurmerken te aanvaarden die bewijzen dat het geleverde aan gelijkwaardige keurmerkeisen voldoet.

Mogelijke bewijsmiddelen

- Geldig OEKO-TEX Standard 100 certificaat, OEKO-TEX Leather Standard certificaat of gelijkwaardig certificaat.
- Verklaring van de leverancier van het leer, het textiel of de gecoate stof (naargelang van toepassing), waaruit de volgende twee punten blijken:
 - Dat hij het specifiek gevraagde keurmerk niet heeft kunnen behalen binnen de gestelde tijd om redenen die hem niet kunnen worden aangerekend.
 - Dat het textiel voldoet aan de bovengenoemde fysische eisen gestaafd met relevante testverslagen.
- Of gelijkwaardig.

0.2. Vervoer

0.2.1. Bedrijfskleding / Voertuigen voor vervoer goederen en dienstverleners voldoen ten minste aan emissieklasse 6

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criterium type:** Eis

- **Criterium code:** 013.013
- **Onderwerp:** Vervoer

Voor het vervoer van de goederen naar de locatie van de inkopende organisatie dient binnen de landsgrenzen gebruik te worden gemaakt van voertuigen die ten minste aan emissieklasse 6 voldoen.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Emissiewaarden per type voertuig (gewichtsklasse en brandstof) van de genoemde emissieklasse zijn o.a. te vinden in het [Staatsblad 398 Besluit van 29 oktober 2019 tot wijziging van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990, het Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer en het Kentekenreglement in verband met de harmonisatie van milieuzones](#).

Uit de typegoedkeuringspapieren is onder andere de emissieklasse per type voertuig af te leiden. Via de [RDW website](#) kan door het kenteken in te voeren van het ingezette voertuig onder andere ook de emissieklasse worden achterhaald.

Alle nieuwe voertuigen dienen in de EU te voldoen aan emissieklasse 6. De ingangsdatum was verschillend voor verschillende gewichtsklassen:

- Nieuwe voertuigen van meer dan 2.585 kg: sinds september 2012.
- Nieuwe voertuigen tot 1.280 kg: sinds september 2014.
- Nieuwe voertuigen van 1.280 kg tot 2.585 kg: sinds september 2015.

Mogelijke bewijsmiddelen

- Afschrift van de typegoedkeuringspapieren van de voor de uitvoering van de opdracht in te zetten voertuigen.
- Of gelijkwaardig.

0.3. Verpakkingen

0.3.1. Bedrijfskleding / Secundaire/tertiaire verpakking van gerecycled materiaal

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criterium type:** Eis
- **Criterium code:** 013.015
- **Onderwerp:** Verpakkingen

Wanneer kartonnen dozen worden gebruikt voor secundaire en/of tertiaire verpakkingen, dienen deze voor minstens 80% uit post-consumer gerecycled karton te bestaan. Wanneer niet-biobased kunststof folie of -vellen worden gebruikt voor secundaire en/of tertiaire verpakkingen, dienen deze voor minstens 75% uit gerecycled materiaal te bestaan.

Bij dit criterium gaat het om materiaal dat afkomstig is van producten die al een eerdere gebruiksfunctie hebben vervuld, zoals consumentenafval (post-consumer fase).

Als er om bepaalde redenen niet kan worden voldaan aan deze eis, moet de inschrijver dit onderbouwd toelichten.

Definities, conform [Besluit beheer verpakkingen 2014](#) §1. Begripsbepalingen, Artikel 1:

1. **Verpakkingen:** alle producten, vervaardigd van materiaal van welke aard ook, die kunnen worden gebruikt voor het insluiten, beschermen, verladen, afleveren en aanbieden van andere producten, van grondstoffen tot afgewerkte producten, over het gehele traject van producent tot gebruiker of consument, wegwerpartikelen die voor dit doel worden gebruikt daaronder begrepen, waarbij verpakkingen uitsluitend omvatten verkoop- of primaire verpakkingen, verzamel- of secundaire verpakkingen en verzend- of tertiaire verpakkingen:
 1. Waarbij producten als verpakking worden beschouwd indien zij aan het vorenstaande voldoen, ongeacht andere functies die de verpakking ook kan vervullen, tenzij het product integraal deel uitmaakt van een ander product en het nodig is om dat product tijdens zijn levensduur te bevatten, te ondersteunen of te bewaren en alle elementen bedoeld zijn om samen gebruikt, verbruikt of verwijderd te worden.
 2. Waarbij producten die ontworpen en bedoeld zijn om op het verkooppunt te worden gevuld alsmede wegwerpartikelen die in gevulde toestand worden verkocht of die ontworpen en bedoeld zijn om op het verkooppunt te worden gevuld, slechts als verpakking worden beschouwd indien zij een verpakkingsfunctie hebben. en
 3. Waarbij de componenten van een verpakking en de bijbehorende in de verpakking verwerkte elementen worden beschouwd als deel van de verpakking waarin ze verwerkt zijn en waarbij de bijbehorende elementen die aan een verpakt product hangen of bevestigd zijn en die een verpakkingsfunctie hebben, als verpakking worden beschouwd, tenzij zij integraal deel uitmaken van dit product en alle elementen bedoeld zijn om samen verbruikt of verwijderd te worden.
2. **Verkoop- of primaire verpakking:** verpakking die zo is ontworpen dat zij voor de eindgebruiker of consument op het verkooppunt een verkoopheenheid vormt.
3. **Verzamel- of secundaire verpakking:** verpakking die zo is ontworpen dat zij op het verkooppunt een verzameling van een aantal verkoopheenheden vormt, ongeacht of deze als dusdanig aan de eindgebruiker of consument wordt verkocht, dan wel alleen dient om de rekken op het verkooppunt bij te vullen en die van het product kan worden verwijderd zonder dat dit de kenmerken ervan beïnvloedt.
4. **Verzend- of tertiaire verpakking:** verpakking die zo is ontworpen dat het verladen en het vervoer van een aantal verkoopheenheden of verzamelverpakkingen wordt vergemakkelijkt om fysieke schade door verlading of transport te voorkomen, weg-, spoor-, scheeps- of vliegcontainers daaronder niet begrepen.

Definitie gerecycled of secundair materiaal:

Materiaal dat verkregen is via opwerking van afvalmateriaal. Dit kan een afvalstroom in een productieproces zijn (Pre-consumer fase) of afkomstig van producten die al een eerdere gebruiksfunctie hebben vervuld, zoals consumentenafval (Post-consumer fase):

- Pre-consumer materiaal (of: postindustriële restmateriaal) is restmateriaal dat geen afval wordt in een productieproces. Uitgesloten is hergebruik zoals nabewerking en schroot, dat gegenereerd wordt in een proces en kan worden teruggewonnen binnen hetzelfde proces.

Het gaat om materiaal gegenereerd door de industrie en niet is gebruikt door de consument.

- Post-consumer materiaal is restmateriaal dat door eindgebruikers van producten wordt geproduceerd bij afdanking van deze producten, als de eindgebruiker het product niet langer voor het beoogde doel kan gebruiken. Eindgebruikers zijn onder andere huishoudens, commerciële partijen en industriële partijen. Afdanking omvat het retourneren van materiaal uit de distributieketen.

Het gaat om materiaal afkomstig uit eerder gebruik of uit reststromen en dat primaire materialen vervangt. Het materiaal kan afkomstig zijn van zowel soortgelijke als andersoortige producten dan het doelproduct. Kenmerkend voor recycling is dat het materiaal gescheiden wordt tot een zo zuiver mogelijke grondstof en aan het begin van een productieproces wordt heringevoerd. Op voorhand van het recyclingproces is doorgaans niet bekend in welk eindproduct het materiaal terecht komt. Er is een bewerking nodig om de materialen opnieuw in te kunnen zetten in de oorspronkelijke of andere toepassing.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Benodigde stapelsterkte, of gekoeld transport zijn twee voorbeelden van een onderbouwing die aangeeft dat bij kartonnen dozen een lager percentage gerecycled materiaal realiseerbaar is, om de nodige sterkte van de doos te waarborgen.

Mogelijke bewijsmiddelen

- Technische productspecificaties van de verpakkingen of andere documentatie waaruit blijkt dat aan dit criterium is voldaan.
- Of gelijkwaardig.

0.4. Internationale Sociale Voorwaarden (ISV)

0.4.1. Bedrijfskleding / Eisen met betrekking tot Internationale Sociale Voorwaarden (ISV, ketenverantwoordelijkheid)

- **Ambitieniveau:** 1
- **Criterium type:** Eis
- **Criterium code:** 013.021
- **Onderwerp:** Internationale Sociale Voorwaarden (ISV)

De opdrachtnemer dient tijdens de uitvoering van de opdracht aan onderstaande bijzondere uitvoeringsvoorwaarden te voldoen.

In deze opdracht gelden de Internationale Sociale Voorwaarden (ISV) als bijzondere uitvoeringsvoorwaarde. In veel internationale ketens is sprake van risico's voor mens en milieu. Voor de opdrachtgever is het daarom van belang dat de opdrachtnemer zich bij de uitvoering van deze opdracht inzet om de risico's in zijn keten in kaart te brengen en waar nodig aan te pakken. De opdrachtnemer zal dit doen middels een proces van gepaste zorgvuldigheid (due diligence).

Bijzondere uitvoeringsvoorwaarden:

1. Integreer Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) in beleid en managementsystemen (stap 1)

De opdrachtnemer moet uiterlijk [3 maanden] na de startdatum van de opdracht een IMVO-beleid opstellen of aan de opdrachtgever aantonen dat dit beleid reeds bestaat. In dit document omschrijft de opdrachtnemer wat hij van zichzelf en anderen verwacht om risico's voor mens en milieu in de waardeketen te identificeren en aan te pakken. Hieruit blijkt dat de opdrachtnemer de OESO-richtlijnen en de UNGPs onderschrijft.

De belangrijkste aspecten van het beleid moeten gecommuniceerd worden aan andere zakelijke relaties in de waardeketen.

2. Identificeer en beoordeel (mogelijke) negatieve gevolgen van de activiteiten, producten of diensten van de onderneming voor mens en milieu (stap 2)

Uiterlijk [6 maanden] na de startdatum van de opdracht levert de opdrachtnemer aan de opdrachtgever een risicoanalyse aan. Daarin neemt de opdrachtnemer het volgende op:

- een beschrijving van de waardeketen(s) van de producten en/ of diensten van het bedrijf;
- een analyse van de risico's op schending van rechten op het gebied van mens en milieu in deze waardeketens;
- inzage in de wijze waarop de opdrachtnemer deze risico's veroorzaakt, daarbij betrokken, of gelieerd is;
- een prioritering van deze risico's op basis van ernst en waarschijnlijkheid. Indien nodig, beziet de opdrachtgever in overleg met relevante stakeholders welke +/- 3 risico's prioriteit moeten krijgen.

3. Stop, voorkom of beperk negatieve gevolgen (stap 3)

De opdrachtnemer moet activiteiten die negatieve gevolgen veroorzaken op het gebied van mens en milieu, en/of aan zulke gevolgen bijdragen, aanpakken. De opdrachtnemer moet doelgerichte plannen hebben of opstellen om (mogelijke) negatieve gevolgen te stoppen, te voorkomen en/of te beperken.

Uiterlijk [9 maanden] na de startdatum van de opdracht verstrekt de opdrachtnemer aan de opdrachtgever een plan van aanpak om de risico's die in de risicoanalyse (stap 2) zijn vermeld te voorkomen, te verkleinen en/of weg te nemen.

In het plan van aanpak neemt de opdrachtnemer in ieder geval het volgende op:

- een overzicht en beschrijving van de inspanning die de opdrachtnemer zal leveren om de risico's binnen de waardeketen(s) van de aan de opdrachtgever geleverde producten en/of diensten te mitigeren (SMART);
- een planning ten aanzien van de maatregelen die de opdrachtnemer zal leveren.

Het plan van aanpak moet inzichtelijk maken hoe de inspanningen volgens de opdrachtnemer leiden tot een concrete aanpak van de risico's die op basis van de risicoanalyse (stap 2) geprioriteerd zijn.

Als het niet mogelijk is om alle risico's aan te pakken, moet worden begonnen met de meest ernstige risico's. De opdrachtnemer maakt in dat geval inzichtelijk voor de opdrachtgever waarom niet alle risico's aangepakt konden worden.

4. Monitor de praktische toepassingen en resultaten (stap 4)

De opdrachtnemer monitort de praktische toepassing en effectiviteit van de maatregelen. Tijdens de contractperiode rapporteert de opdrachtnemer jaarlijks [binnen 12 maanden na de startdatum van de opdracht en de daarop volgende contractjaren / of in geval van een korter lopende overeenkomst: voor de afronding daarvan] aan opdrachtgever over diens inzet ten aanzien van het naleven van het gepaste zorgvuldigheidsproces. De opdrachtnemer gebruikt de conclusies van de monitoring om deze processen te verbeteren.

De rapportage aan de opdrachtgever bevat in ieder geval:

- een geüpdatete risicoanalyse (zoals beschreven onder stap 2);
- een beschrijving van de maatregelen die (in het jaar waarover gerapporteerd wordt) zijn genomen om risico's te verminderen en eventuele misstanden op het gebied van mens en milieu in de waardeketen te verhelpen (zoals beschreven onder stap 3);
- een beschrijving van de resultaten van de genomen maatregelen.

Indien niet alle onderdelen van de rapportage in het Nederlands of Engels worden opgesteld, moet er binnen de overeengekomen periode voor het aanleveren van de rapportage een samenvatting in een van deze twee talen beschikbaar worden gemaakt voor de opdrachtgever. De rapportage wordt aan de opdrachtgever verstrekt. Deze hoeft niet publiek gemaakt te worden.

5. Communiceer hoe negatieve gevolgen worden aangepakt (stap 5)

De opdrachtnemer moet buiten zijn eigen organisatie communiceren over diens inspanningen en resultaten op het gebied van gepaste zorgvuldigheid.

De communicatie kan onderdeel zijn van een rapportage die gaat over een breder deel van de activiteiten van de opdrachtnemer, zoals een (duurzaamheids)jaarverslag. De opdrachtnemer kan de communicatie op diens website plaatsen of deze op een andere manier toegankelijk maken voor stakeholders. De opdrachtnemer moet deze communicatie minstens eenmaal per jaar ter beschikking stellen aan de opdrachtgever.

6. Zorg voor herstelmaatregelen of werk hieraan mee (indien van toepassing) (stap 6)

Als de opdrachtnemer vaststelt dat hij als gevolg van deze opdracht negatieve gevolgen op het gebied van mens en milieu heeft veroorzaakt en/of eraan heeft bijgedragen, moet hij deze herstellen of aan herstel meewerken.

Meer informatie voor de opdrachtnemer is te vinden in de '[Bijlage bestekteksten](#)'.

Toelichting voor de inkopende organisatie

Pas desgewenst de **tijdsspanne aan bij [x]**. De tijdspanne binnen haken [3, 6, 9 of 12 maanden] betreft een streeftijd; de opdrachtgever kan er bij toepassing van dit kader voor kiezen om deze termijn aan te passen om deze meer passend te maken in de concrete context van de aanbesteding (bijv. gezien de looptijd van het contract en/of de IMVO-volwassenheid van de betreffende markt).

Het opnemen van de ISV-bestekteksten is **verplicht** in aanbestedingen van de **Rijksoverheid** boven de **Europese drempel** die vallen in zogeheten **risicocategorieën**: Bedrijfskleding; Consumptieve dienstverlening; Energie; Werkplekomgeving; Laboratorium; ICT werkomgeving Rijk; Datacenters; Connectiviteit en vanaf 2026 ook: Vervoer en verblijf; Logistiek. Kijk voor de meest actuele risicocategorieën en de Engelse vertaling van de bestekteksten op de website van PIANOo:

Internationale Sociale Voorwaarden in de rijksinkoop.

Bij de inkoop van producten door medeoverheden en/of buiten de risicocategorieën kunnen ook IMVO'-risico's plaatsvinden. De ISV-bestekteksten dienen in dit geval ter inspiratie.

Het is van belang dat het opnemen van de ISV-bestekteksten (bijzondere uitvoeringsvoorwaarden) **proportioneel** is, oftewel in verhouding staat met de omvang en het voorwerp van de opdracht. Bovenstaande bestekteksten beschrijven op hoofdlijnen de eisen op het gebied van gepaste zorgvuldigheid en ISV. Neem deze, indien van toepassing, allemaal op als uitvoeringsvoorwaarde. Bij kortlopende contracten (< 1 jaar) kan een selectie van de eerste stap(pen) van gepaste zorgvuldigheid worden gemaakt.

De '[Bijlage bestekteksten](#)' kan door de inkopende organisatie als **bijlage** worden meegezonden met de aanbestedingsdocumenten.

Expertisecentrum Aanbesteden [PIANOO](#) biedt **meer achtergrondinformatie** over de toepassing van Ketenverantwoordelijkheid en ISV in het inkoopproces.

Bijbehorende contractbepaling

De opdrachtnemer leeft de Internationale Sociale Voorwaarden na conform het gestelde in de aanbestedingsdocumenten.